

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Bronisław Czech

w sprawie z wniosku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. Oddział w C.

przy uczestnictwie H. i A. J.

o wpis w księdze wieczystej, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 października 2005 r., kasacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Okręgowego w C. z dnia 3 czerwca 2004 r., sygn. akt VI Ca (...),

uchyla zaskarżone postanowienie oraz postanowienie Sądu Rejonowego w C. - Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w K. z dnia 14 kwietnia 2004 r., sygn. akt Kw (...), i sprawę przekazuje temu Sądowi do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego i apelacyjnego.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2004 r. Sąd Okręgowy w C. oddalił apelację wnioskodawcy – Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - Oddział w C. złożoną od postanowienia Sądu Rejonowego w C. z dnia 14 kwietnia 2004 r. oddalającego wniosek o wpis hipoteki przymusowej kaucyjnej na nieruchomości objętej wspólnością ustawową H. i A. małżonków J.

Sąd odwoławczy odnotował rozbieżność interpretacyjną w judykaturze na tle możliwości wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości stanowiącej wspólność ustawową dłużnika i jego małżonka, na podstawie decyzji ustalającej należność podatkową lub z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, aprobuując pogląd Sądu

Rejonowego, mający oparcie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2004 r., III CZP 121/03, że wpis taki jest niedopuszczalny.

W kasacji wnioskodawca domagał się uchylenia tego postanowienia, kwestionując odmowę wpisu hipoteki przymusowej i powołując się na pogląd wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2004 r., III CZP 109/03.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zasygnalizowana rozbieżność interpretacyjna doprowadziła do potrzeby jej rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy w składzie powiększonym. W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 28 października 2004 r., III CZP 33/04 (OSNC 2005, z. 3, poz. 43) Sąd Najwyższy przyjął, że doręczona dłużnikowi decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ustalająca należność z tytułu składek, stanowi podstawę wpisu w księdze wieczystej hipoteki przymusowej na nieruchomości będącej przedmiotem współwłasności łącznej dłużnika i jego małżonka.

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym podziela ten pogląd z przedstawioną argumentacją, a to oznacza uwzględnienie kasacji wnioskodawcy.

Należy podkreślić, iż cyt. uchwała III CZP 33/04 odnosi się do hipoteki przymusowej kaucyjnej, jakiej dotyczy też wniosek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w rozpoznawanej sprawie. Nie może być inaczej, skoro wpis uzasadniała niedostateczna i zaskarżalna decyzja o wymiarze składek, nie będąca miarodajnym dowodem istnienia wierzytelności (por. art. 26 ust. 3 usus oraz art. 105 ukwh). W istocie więc wpis hipoteki przymusowej kaucyjnej zabezpiecza tylko - w opisanej sytuacji - interesy fiskalne Skarbu Państwa przed możliwością „usunięcia” nieruchomości przez dłużnika do czasu uprawomocnienia się decyzji „składowej”, urealnia więc skorzystanie przez wierzyciela z hipoteki przymusowej zwykłej, dającej możliwość prowadzenia skutecznej egzekucji z zabezpieczonej nieruchomości. Ochrona małżonka dłużnika aktualizuje się natomiast w fazie wystawiania tytułu wykonawczego, wpisu hipoteki przymusowej zwykłej oraz czynności egzekucyjnych (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2005 r., III CZP 3/05, nie publ.).

Należało w konsekwencji uchylić oba postanowienia sądowe i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania (art. 393¹³ § 1 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie kodeksu postępowania cywilnego... – Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98).